

Værnepligtskatten i Schweiz, Østrig og Tyskland.

Die Wehrsteuer im deutschen Reich, ihre geschichtliche Entwicklung, politische, finanzielle und wirthschaftliche Bedeutung. Von F. Marcinkowski, Geh. Finanzrath. Berlin 1881. R. v. Deckers Verlag (192 S.).

•Spørgsmaalet om det stemmer med Retfærdigheden, at i de Stater, hvor den almindelige Værnepligt bestaar, de Værnepligtige, der ere befriede for Militærtjenesten, paa en udlignende Maade komme til at tage deres Del af Statsbyrderne — og event. under hvilken Form dette bedst lader sig gjøre — har et Lovudkast, der forelaa den tyske Rigsdag, i det tyske Rige ført ud paa den praktiske Løsnings Omraade. Skjønt Rigsdagen forkastede dette Lovforslag, synes det dog, i Betragtning af Sagens Vigtighed og den Interesse, som den er Gjenstand for i alle vedkommende Kredse, hensigtsmæssigt at offentliggjøre Materialierne i en saadan Form, at det bliver muligt for Alle at skaffe sig Klarhed over Projektets historiske Udvikling saavel som over dets politiske, økonomiske og finansielle Betydning». Denne Trang har Gehejmeraad Marcinkowski søgt at imødekomme ved den ovennævnte righoldige og praktisk indrettede Bog. Lovudkastet med Motiver og det Vigtigste af Rigsdagsforhandlingerne har han i autentisk Text paa en overskuelig Maade her gjengivet. Udtalelser af den statsvidenskabelige Literatur om Sagen findes citerede, og oplysende Bemærkninger ere indstrøede. Schweizes, Østrigs, Würtembergs og Bayerns herhenhørende Love findes aftrykte, med Oplysninger om Værnepligtsforholdene i de paagjældende Stater.

Værnepligtskatten i Schweiz, Østrig og Tyskland.

Die Wehrsteuer im deutschen Reich, ihre geschichtliche Entwicklung, politische, finanzielle und wirtschaftliche Bedeutung. Von F. Marcinkowski, Geh. Finanzrath. Berlin 1881. R. v. Deckers Verlag (192 S.).

•Spørgsmaalet om det stemmer med Retfærdigheden, at i de Stater, hvor den almindelige Værnepligt bestaar, de Værnepligtige, der ere befriede for Militærtjenesten, paa en udlignende Maade komme til at tage deres Del af Statsbyrderne — og event. under hvilken Form dette bedst lader sig gjøre — har et Lovudkast, der forelaa den tyske Rigsdag, i det tyske Rige ført ud paa den praktiske Løsnings Omraade. Skjønt Rigsdagen forkastede dette Lovforslag, synes det dog, i Betragtning af Sagens Vigtighed og den Interesse, som den er Gjenstand for i alle vedkommende Kredse, hensigtsmæssigt at offentliggjøre Materialierne i en saadan Form, at det bliver muligt for Alle at skaffe sig Klarhed over Projektets historiske Udvikling saavel som over dets politiske, økonomiske og finansielle Betydning». Denne Trang har Gehejmerraad Marcinkowski søgt at imødekomme ved den ovennævnte righoldige og praktisk indrettede Bog. Lovudkastet med Motiver og det Vigtigste af Rigsdagsforhandlingerne har han i autentisk Text paa en overskuelig Maade her gjengivet. Udtalelser af den statsvidenskabelige Literatur om Sagen findes citerede, og oplysende Bemærkninger ere indstrøede. Schweizes, Østrigs, Würtembergs og Bayerns herhenhørende Love findes aftrykte, med Oplysninger om Værnepligtsforholdene i de paagjældende Stater.

I Bogens Indledning (S. 1—16) nævnes, at den Tanke at paalægge dem, der ikke personlig gjøre Krigstjeneste, en særlig Skat, først træffes i Frankrig i det fjortende Aarhundrede. Dengang indførte man en Indkomstskat for dem, der ikke personlig vare i Stand til at afljone deres Værnepligt. Indkomst paa under 100 Livres skulde betale 5 pCt., paa 100 Livres 4 pCt. og højere Indkomster 2 pCt. Ligeledes bestemte den franske Rekruteringslov af 19. Fructidor 1798, at alle Stillingspligtige, der fritoges for at afljone Værnepligten, skulde give Staten en Erstatning herfor, der svarede til deres Skatteevne. Videre gjennemførtes dette Princip ved Lovene af 8. Nivose og 8. Fructidor 1805, der fastsatte, at de Værnepligtige, der kasseredes som Undermaalere eller paa Grund af Svagelighed, havde at betale en Erstatning, der skulde afmaales efter deres og deres Forældres direkte Skattepræstationer. Først i Aaret 1818 ophørte man at beskatte uljentsdygtige Værnepligtige. Men Skatten har baade før og efter fundet talrige Forsvarere.

Marcinowski nævner bl. A. følgende Forfattere, der have anbefalet Værnepligtsskatten: Franskmanden Jouffrès (i Bøger af 1843 og 1846), Militærskribenten Pönitz (1855), Statistikeren Dr. E. Engel (i 1856 i en Afhandling om Rekruteringsforholdene i Kongeriget Sachsen, og 1864 i en meget indgaaende Undersøgelse i det preussiske statistiske Bureaus Tidsskrift), Prof. Knies (i 1860 i en Afhandling om Mangler ved Udskrivningsvæsenet), Prof. Jolly (i 1869 i en Afhandling i det pr. statist. Bureaus Tidsskr.), Prof. Fick (i «Jahrb. f. Nat. u. Stat., 18. Bd.), General v. Hartmann (i Zeitfr. d. christ. Volkslebens» 1. Bd.), Prof. Cohn (1879, i «Zeitschr. f. d. ges. Staatsw.» og i en senere Afhandling), Dr. Lesigang (1878, i «Jahrb. f. N. u. St.»*), Kaptejn G. Ratzenhofer («Die Staatswehr 1881»), en anden Officer i preus. «Militär-Wochenbl.» (1881), — m. fl. Nationaløkonomer, Politikere, Finansmænd, Militærautoriteter.

Men foruden den theoretiske Anerkjendelse har Tanken om Værnepligtsskat faaet praktisk Gyldighed i flere Landes Love.

*) For Dr. Lesigangs Artikel har Ref. i sin Tid gjort udførlig Rede i Nationaltidendes Rubrik: «socialøkonomisk Tidende».

I Bayern indførtes almindelig Værnepligt ved Loven af 30. Jan. 1868 (ang. «die Wehrverfassung»). Art. 83 i denne Lov bestemte, at «Militärenlass- und Freischeine» skulde stemples med Stempel til 10 Gylden, samt at Værnepligtige, der ikke indkaldtes, de fra Værnepligten helt eller delvis fritagne, og de, der ikke aftjente deres Værnepligt enten paa Grund af en Uduelighed, som ikke tilintetgjorde Erhvervsevnen, eller paa Grund af Uværdighed — skulde svare et Bidrag til Statskassen. Dette Bidrags Størrelse, Optrævelse og Anvendelse skulde, hed det videre i samme Artikel, bestemmes ved særlig Lov. Og i Henhold hertil udkom under 29. April 1868 Loven om «das Wehrgeld», hvorved der indførtes en Skat, der vilde være at erlægge i den lovlige Tjenestetids sexaarige Tidsrum, i 8 efter Formue- og Indkomstforhold afmaalte Klasser, med et Maximumsbeløb paa 100 Fl. aarlig. Udbyttet skulde udelukkende anvendes til «Kapitulationsvergütungen» i den aktive Hær og Gendarmeriet efter Finanslovens Bestemmelser.

I Würtemberg udkom, efter at L. 12. Marts 1868 havde indført almindelig Værnepligt, under 19. Marts 1868 en Lov om Erlæggelsen af Afgift af de ikke udskrevne Værnepligtige. Loven bestemte i sin 1. Art., at enhver Værnepligtig, der paa Grund af Ubrugbarhed kasseredes eller hensattes i Reserven, ved Overgivelsen til ham af Kassationsbeviset vilde have at erlægge en Afgift paa 20 Gylden. Ifølge Art. 2 fritoges for denne Afgift de, der lede af en Svaghed, som i en betydelig Grad vilde hindre dem i deres Erhverv. Ifølge Art. 3 betaltes den erlagte Afgift tilbage til dem af Reservemandskabet, som indkaldtes til Tjeneste.

Disse to sydtyske Skattelove traadte ud af Kraft, da det tyske Rige konstitueredes og en fælles tysk Militærlovgivning som en Følge deraf blev gennemført.

I Schweiz kom Tanken om en Værnepligtskat fyldigere end noget andet Sted ud i Livet og i næsten alle schweiziske Kantoner er der siden 1846 blevet taget Bestemmelser om Beskatningen af de Værnepligtige, der ikke aftjente deres Værnepligt. I 1878 afløstes den kantonale Beskatning af en Forbundslov. Forbundsloven af 28. Juni 1878 om

Militærpligterstatning bragte en Bestemmelse i Art. 18 af Forbundsforfatningen af 29. Maj 1874 om at Forbundet vilde have at opstille ensartede Bestemmelser om Militærpligterstatningen — til Gennemførelse. I sin 1. Art. opstiller Loven følgende Grundsætning: «Enhver Schweizerborger i Tjenestepflichtig Alder, indenfor eller udenfor Edsforbundets Omraade, skal, naar han ikke personlig gjør Militærtjeneste, derfor erlægge en aarlig Erstatning i Penge. Denne Erstatning skal ogsaa de i Schweiz nedsatte Udlændinge svare, forsaavidt de ikke i Følge Statstraktat ere befriede derfra eller tilhøre en Stat, hvor Schweizere hverken forpligtes til personlig Tjeneste eller til at give Erstatning i Penge». — Art. 2 fritager fra Militærtjenesteerstatningen: a. de offenkjendte Fattige, saavel som de, der paa Grund af aandelige eller legemlige Svagheder ere erhvervsudygtige, og som ikke besidde nogen Formue, der er tilstrækkelig til at underholde dem og deres Familie; b. Værnepligtige, der som Følge af Tjenesten ere blevne tjenestedygtige; c. de i Udlandet fraværende Schweizerborgere, der paa deres Opholdssted have at gjøre regelmæssig personlig Tjeneste eller at betale en tilsvarende Erstatning i Penge; d. de fra personlig Tjeneste fritagne Jernbane- og Dampskibsfunktionærer i de Aar, i hvilke de ifølge den schweiziske Militærorganisation kaldes til Tjeneste; e. Landjægere, Politifunktionærer, Grænseopsynspersonalet [cfr. Militærorganisationen]. — Art. 3: Militærpligterstatningen bestaar i en Personalløst paa 6 Francs og i en Tillægsafgift, der staar i Forhold til Formue og Indkomst. En Militærpligtigs aarlige Skat maa ikke overskride 3000 Francs. — Art. 4. Tillægsafgiften beregnes saaledes: a. af hver 1000 Francs ren Formue 1 Fr. 50 C.; b. af hver 100 Francs ren Indkomst 1 Fr. 50 C. Er den Pligtiges Formue under 1000 Fr., lades den ude af Beregningen. Af den Pligtiges rene Indkomst holdes 600 Francs udenfor Beregningen. — Art. 5: Ved Bestemmelsen af den Erstatningspligtiges Formue og Indkomst gjælde følgende Grundsætninger: A. Formuen. 1. Ved «ren Formue» forstaas fast og rørlig Formue med Fradrag af Gjæld. Dog er Formue i landøkonomiske Bygninger og Jorder efter Fradrag af Hypothek-

15—18 om Forbundets Ret til Overtilsyn og til at fælde Kjendelser, Udførelsesbestemmelser etc.

I Østrig bestemte Værnepligtsloven af 5. Decbr. 1868 i sin § 55: «De Værnepligtige, der ikke kunne udskrives til Tjeneste i den staaende Hær eller i Landeværnet, have at svare en passende Militærtaxt til Militær-Invalidforsørgelsen. Denne Taxts Størrelse og Indkrævelsesmaade bestemmes ved en særlig Lov». I Henhold hertil udkom Loven af 13. Juni 1880 om Militærtaxten, Militærtaxtfonden og Understøttelse af de Mobiliseredes trængende Familier. Loven bestemmer, at ikke-udskrevne Værnepligtige have at betale en Militærafgift (§ 1). Afgiften svares saalænge som den værnepligtige Alder (12 Aar). Afgiften betales i 14 Klasser med fra 1 til 100 fl. aarlig. Bestemmelsen om, efter hvilken Klasse Afgiften skal erlægges, træffes hvert Aar i Forhold til den Afgiftspligtiges Formue- og Indkomstforhold og den direkte Skat, han svarer. Afgiften 1 fl. aarlig svares af saadanne Afgiftspligtige, hvis Indkomst svarer til almindelig Dagløn, og hvem der tillige ikke er paalignet nogen direkte Skat (§ 3). Naar de Afgiftspligtige selv ikke have nogen tilstrækkelig Formue eller Indkomst, men faa deres Underhold hos deres Forældre (eller Bedsteforældre), ere disse i deres Sted afgiftspligtige (§ 4). Fritagne for at svare Afgiften ere de, der paa Grund af aandelige eller legemlige Svagheder ere ude af Stand til at skaffe sig og Familie det nødvendige Underhold, samt de under Fattigvæsenet værende Personer (§ 5). En særlig Kommission paaligner Militærafgiften (§ 8). Af Militærafgiftens Udbytte dannes først et særligt Fond, Militærafgiftsfondet, der forvaltes af Finansministeren. Den Del af Udbyttet, der ikke indflyder i dette Fond, behandles som almindelig Statsindtægt, men Staten overtager Forpligtelsen til dermed at understøtte Mobiliseredes trængende Familier (§ 11). Militærtaxtfondet skal benyttes til at forbedre Invalidforsørgelsen samt til Understøttelse af Enker og Børn efter de Faldne (§ 13). Lovens sidste Halvdel (§§ 14—24) indeholder nøjere Bestemmelser om Militærafgiftsfondet og om Understøttelse af Mobiliseredes trængende Familier.

De i det Foregaaende resumerede Love har Marcinowski meddelt *in extenso* i sin Bogs sidste Afsnit S. 138—178.

I det tyske Rige, endelig, forelagde Regeringen, efter allerede i nogle Aar at have forberedt Sagen, Rigsdagen under 17. Marts 1881 et Forslag om Indførelsen af »die Wehrsteuer«. Forslaget forkastedet af Rigsdagen ved anden Behandling den 7. Maj 1881. I sin Bogs Afsnit II (S. 17—67) meddeler Marcinowski dette Lovforslags almindelige Motivering og den tyske Rigsdags Forhandlinger om det med Hensyn til Rigsforfatningen, Skattens Grundtanke, dens Form, dens finansielle Nødvendighed og Anvendelse, samt Bemærkninger hertil. I Afsnit III (S. 68—126) kommer den specielle Motivering og Rigsdagens Forhandlinger om de enkelte Punkter: Skattepligt, Skattesats, Paaligning, Opkrævning, Reklamation og Rekurs, Efterfordring og Præskribering, Slutningsbestemmelser.

Det temmelig omfangsrige, 21 Paragrafer store Forslag gik i det Væsenlige ud paa Følgende:

Værnepligtige, der ikke komme til at afljæne deres Værnepligt, ere pligtige til at betale en særlig Skat («Wehrsteuer»), hvilken Pligt i det Højeste varer 12 Aar. Fritagne for denne Skat ere Værnepligtige, der paa Grund af aandelige eller legemlige Svagheder ere erhvervsudygtige, samt Værnepligtige, der ved at komme til Skade under Tjenesten blive ubrugelige til yderligere Militærtjeneste, eller som have lovligt Krav paa Invalidforsørgelse. Forældrene hæfte for Betalingen, saalænge de ifølge Loven ere forpligtede til at underholde deres værnepligtige Sønner. Af de Afgiftspligtige opkræves der for hvert Skatteaar en fast Skat paa 4 Mark. Foruden denne faste Skat betale de Skattepligtige, hvis skattepligtige Indkomst overskrider 6000 Mark en Afgift paa 3 pCt., og de, hvis skattepligtige Indkomst er mellem 1000 og 6000 Mark en Afgift, der stiger fra 1 pCt. (for Indkomster paa 1000 Mark) til 2¹/₂ pCt. (for Indkomster paa 6000 M.). Naar særlige økonomiske Forhold (mange Børn, Forpligtelse til at underholde fattige Paarørende, langvarig Sygdom, Forgjældethed, usædvanlige Ulykkestilfælde, forsaavidt Erhvervsevnen derved væsenlig ind-

skrænkes) ere til Stede, kan der dog gives nogen Moderation. Skattens Udbytte indflyder i Rigskassen. Det henvises til de enkelte Forbundsstater i Forhold til den Befolkning, hvorefter deres Matrikularbidrag beregnes.

Den saaledes projekterede Skats finansielle Udbytte er ganske vist vanskeligt at beregne. (Marcinowski S. 127—133). Med et rundt Tal menes den at kunne sættes til 20 Mill. M.

A. P.-St.
